

Spoštovani!

Najprej dovolite, da Vas vse navzoče lepo pozdravim in se Vam zahvalim za Vašo prisotnost ob tej slovesnosti.

Hkrati mi dovolite, da predstavim nekaj spominov in utrinkov na dogodke ter na čas, ki je usodno zaznamoval slovenski narod.

V bivši državi so se sredi osemdesetih let začela trenja, ki so obsegala konflikte na ekonomskem, kulturnem, socialnem, političnem področju, pa tudi konflikte med republikami in na vojaškem področju (med JA in TO).

Vsa ta situacija je kulminirala v znanih dogodkih proti četverici ter kasneje preprečitvi načrtovanega mitinga »resnice« v Ljubljani t.j. akciji SEVER.

S spremembo ustavnih normativov in zakonodaje v Republiki Sloveniji in z razvojem demokratičnih procesov, so bile v maju 1990 izvedene prve demokratične volitve, ki so posledično povzročile odvzem orožja Teritorialni obrambi R Slovenije s strani JA.

Ljubljana kot glavno mesto RS ter kot politično, ekonomsko, kulturno, geografsko in vojaško središče, je bila vseskozi v središču dogajanj in eden ključnih akterjev sprememb.

Po odvzemu večine orožja TO, smo v RSloveniji začeli izvajati načrten in organiziran odpor v obliki organizacije Manevrške strukture narodne zaščite. Ta struktura, katere steber so predstavljali takratni tajno organizirani pripadniki TO in milice, je delovala vse do začetka oktobra 1990, ko so bile sile tako imenovane »nove TO« že tako močne, da so skupaj z milico predstavljale realno moč, ki je zagotavljala izvedbo plebiscita in kasneje v letu 1991 osamosvojitve.

Morda je potrebno poudariti oz. spomniti, da smo naše lastno oz. odvzeto orožje skrivaj izvzemali iz vojaških skladišč JA ter ga hranili na tajnih lokacijah, ki jih je bilo v Ljubljani in neposredni okolici 52.

Na novo smo formirali enote, ki so bile angažirane na pricipu 1/3 na nalogi, 1/3 v pripravljenosti in 1/3 na počitku. Navedene aktivnosti so za marsikoga pomenile spremenjen način dela in življenja, ne samo posameznikov, temveč tudi njihovih družin oz. najbližjih.

Ne glede na vse, pa je bil nivo pripravljenosti izredno visok.

V tem vmesnem času od oktobra 1990 do vojne, so se dogajale seveda pomembne spremembe, v katerih je sodelovala večina akterjev, ki smo tedaj izvajali naloge na vojaškem področju.

Tako smo bili naprimer neprestano na preži in nadzorovali gibanje, postopke in grožnje JA. Veliko enot je bilo angažiranih na navideznih vojaških vajah, ki pa so se odvijale na realnem terenu, ob polni bojni oborožitvi in ukazih, ki so predstavljali obveznost izvajanja vojaških nalog, ki jih je zahtevalo takratno vojaško politično vodstvo v R Sloveniji.

Tako so zahteve JA, da jim predamo do 10. decembra 1990 kartoteke in evidence državljanov RS kot vojaških obveznikov, ostale neizpolnjene.

Prav tako je bila realizirana zahteva RS, da slovenski naborniki služijo vojaški rok v RS in sicer v učnih centrih v Pekrah pri Mariboru in na lgu pri Ljubljani.

Navedeno aktivnost smo tudi vojaško zavarovali.

Pri vseh ali pri večini omenjenih dogodkih je sodeloval tudi vod vojaške policije, ki je bil formiran pri 5. PŠTO Ljubljanske pokrajine in je deloval pod strokovnim vodstvom takratnega

načelnika varnostne in protiobveščevalne službe kapetana I. razreda Marina Medeota ter pod poveljstvom poveljnika 5.PŠTO majorja Mihe Butare.

Navedeni vod so sestavljali pripadniki, ki so bili usposobljeni, motivirani in predvsem tudi zavedni Slovenci.

Poveljnik voda VP je bil poročnik Darko Vidmar, njegov namestnik je bil vodnik Alojz Jereb. Enoto so sestavljali:

Albert Slavič, Andrej Jurjevič, Andrej Pintar, Bojan Ambrož, Borut Mahnič, Boštjan Kadunc, Cveto Štrukelj, Igor Ograjšek, Janez Benčina, Jani Jazbec, Jože Javornik, Lotos Šparovec, Marjan Rački, Peter Jenko, Primož Grum, Primož Peterca, Rafko Kokalj, Robert Kokalj, Roman Javorič, Robert Tunja, Robert Čas, Robert Šuster, Roman Mavsar, Stanislav Hvala, Srečko Podlogar, Uroš Ponikvar, Aleksander Pogoršek, Andrej Ahačič, Bojan Kranjc, Borut Železnik, Darko Siard, Iztok Skvarča, Jože Janhar, Jure Povšnar, Marjan Prašnikar, Marjan Vidmar, Marko Jurca, Matjaž Sedlar, Miklavž Koren, Slavko Cankar, Uroš Vogrič, in Vlado Ravnikar.

Poleg številnih nalog, ki sem jih že omenil in so izvajali pred, med in po osamosvojitveni vojni, je ena od pomembnejših akcij zavzetje objekta JA Prule 2. julija 1991.

To akcijo je izvedla posebna skupina voda VP 5. PŠTO, ki so jo sestavljali Rafko Kokalj, Robert Tunja, Primož Peterca, Igor Ograjšek in Bojan Krajnc.

Dan pred akcijo so si ogledali postojanko JA in položaje okoli nje.

Med samo akcijo, so po megafonu pozvali vojake JA na predajo. Ker ni bilo odziva, so izstrelili opozorilni strel, nakar je skupina nasilno vpadla skozi vrata dvoriščne ograje, se razmestila v kritje in čakala. Vojaki JA so na to odreagirali ter se predali. Dva pripadnika VP sta zatem še pregledala objekt.

Ujetniki in večina orožja ter vojaške opreme so bili predani enoti, ki je bila v širšem zavarovanju t. j. pripadnikom specialne brigade.

Veličastno pa se mi zdi, da smo ne samo v tem primeru akcije na Prulah, temveč tudi v številnih drugih vojaških aktivnostih, naloge izvedli brez žrtev ne samo na naši, temveč tudi na nasprotni strani.

Večkrat se tudi govori in piše, da je bilo med slovensko osamosvojitveno vojno relativno malo žrtev in se s tem skuša zniževati njen pomen. Naj nekdo očetu ali materi, ki sta izgubila sina reče, da je bilo relativno malo žrtev! Vsaka žrtev je preveč.

Znanje, pogum in patriotizem so vrednote, ki so bile značilne ne samo za fante in može voda VP 5. PŠTO, temveč tudi za vse ostale, ki so sodelovali v pripravah na osamosvojitve in v sami vojni.

Dovolite mi, da zaključim z zahvalo vsem, ne samo pripadnikom TO in milice, temveč tudi državljanom in ostalim, ki so kakorkoli prispevali, da lahko sedaj živimo v miru.

Še posebej pa gre zahvala tistim, ki so dali največ, kar lahko da posameznik, to je svoje življenje.

Hvala!

Ljubljana, Prule, 23. 6. 2010

polkovnik
Miloš Šonc